

Sławomir GĄSIOR

Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny w Radomiu
 e-mail: s.gasior@uthrad.pl

Paweł GOŁDA

Lotnicza Akademia Wojskowa
 e-mail: p.golda@law.mil.pl; ORCID: 0000-0003-4066-7814

Krzysztof GONIEWICZ

Lotnicza Akademia Wojskowa
 e-mail: k.goniewicz@law.mil.pl; ORCID: 0000-0003-4368-6850

Mirosław KOWALSKI

Instytut Techniczny Wojsk Lotniczych
 ORCID: 0000-0002-3315-2241

DOI: 10.55676/asi.v4i2.90

CERTYFIKOWANE WOJSKOWE KLASY MUNDUROWE JAKO ELEMENT SPOŁECZNY BUDOWY PODSYSTEMU OBRONY I OCHRONY BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

CERTIFIED MILITARY UNIFORMED CLASSES AS A SOCIAL ELEMENT
 OF BUILDING THE DEFENCE AND PROTECTION SUBSYSTEM OF THE NATIONAL
 SECURITY OF THE REPUBLIC OF POLAND

Streszczenie

Celem niniejszego artykułu jest przedstawienie możliwości włączenia kadetów Certyfikowanych Wojskowych Klas Mundurowych do systemu bezpieczeństwa państwa we współpracy z Ministerstwem Obrony Narodowej oraz zaproponowanie dalszych działań zmierzających do udziału uczniów w systemie obrony i bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej. Artykuł prezentuje również analizę możliwości wykorzystania potencjału kilku roczników absolwentów szkół średnich przeszkolonych w ramach programu do struktur Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz prognozy dotyczące kontynuacji szkolenia w Klasach Wojskowego Przygotowania (OPW) jako prawnego następcy programu CWKM. Artykuł przedstawia założenia procesu szkolenia CWKM oraz możliwości wykorzystania potencjału absolwentów tych klas w budowaniu silnego i bezpiecznego państwa w oparciu o wnioskowanie i analizę ich praktycznego wymiaru. W pracy zawarte będą również doświadczenia i wnioski z pobytu uczniów CWKM na obozach szkoleniowych krajów NATO, takich jak Baltic Guards w Wielkiej Brytanii w 2019 r. oraz na łotwie w 2018 r., jako pierwszy krok w kierunku interoperacyjności przyszłych zasobów kadrowych Sił Zbrojnych RP z państwami NATO.

Słowa kluczowe: Certyfikowane Wojskowe Klasy Mundurowe, Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej, Wojska Obrony Terytorialnej, zarządzanie kryzysowe, zagrożenia militarne i niemilitarne

Abstract

The aim of the presented article is to present the possibility of including the cadets of Certified Military Uniformed Classes in the state security system in cooperation with the Ministry of Defence and to recommend further action aimed at the participation of students in the defence and security system of the Republic of Poland. The article will also present an analysis of how the potential of several vintages of trained high school graduates can be implemented into the Armed Forces of the Republic of Poland, as well as projections for the continuation of the training of the Military Preparation Classes (OPW), as the legal successor of the CWKM programme. The article presents the assumptions of the CWKM training process and the possibilities of using the potential of graduates of these classes in the implementation of building a strong and secure state on the basis of the process of inference and analysing their practical dimension. The paper will also include experiences and conclusions from the stay of CWKM students at the training camps of NATO countries – Baltic Guards in the UK 2019 and Latvia in 2018, as a first step towards interoperability of future personnel resources of the Polish Armed Forces with NATO countries.

Keywords: Certified Military Uniformed Classes Armed Forces of the Republic of Poland Territorial Defence Forces crisis management military and non-military threats

1. WSTĘP

1.1. TŁO PROBLEMU

Obrona narodowa jest podstawowym elementem funkcjonowania państwa i gwarancją jego suwerenności. W obliczu dynamicznych zmian geopolitycznych i pojawiających się zagrożeń asymetrycznych rola społeczeństwa w systemie bezpieczeństwa narodowego nabiera coraz większego znaczenia. W związku z tym Polska podejmuje liczne działania mające na celu budowanie silnych rezerw obronnych, które mogą być wykorzystane do realizacji zadań związanych z ochroną i obroną państwa. Jednym z istotnych elementów tego procesu jest kształcenie młodzieży w certyfikowanych klasach wojskowych (CWKM), które stanowią kluczowe ogniwo łączące edukację cywilną z przygotowaniem obronnym.

„Strategia Bezpieczeństwa Narodowego RP” z 2020 r.¹ podkreśla konieczność integracji społeczeństwa z systemem obrony państwa oraz zwiększania zasobów ludzkich, które mogą zostać wykorzystane w sytuacjach kryzysowych. W tym kontekście certyfikowane klasy mundurowe odgrywają znaczącą rolę, umożliwiając młodym ludziom zdobycie wiedzy i umiejętności przydatnych zarówno w wojsku, jak i w służbach ratowniczych oraz zarządzaniu kryzysowym. Program edukacji wojskowej, zatwierdzony w 2017 r. przez Ministerstwo Obrony Narodowej, stworzył formalne podstawy szkolenia uczniów w ramach CWKM. Dzięki temu uczestnicy zdobywają zarówno teoretyczne, jak i praktyczne umiejętności związane z obronnością, w tym podstawy taktyki wojskowej, elementy pierwszej pomocy oraz posługiwanie się bronią. Obecnie program CWKM jest kontynuowany przez klasy wojskowego przygotowania (OPW), które są naturalnym rozwinięciem wcześniejszych inicjatyw edukacyjnych.

Polska ma bogate tradycje w zakresie szkolenia wojskowego młodzieży, co stanowi cenne źródło inspiracji dla współczesnych działań. Przykładem są osiągnięcia polskich sił powietrznych oraz zespołów akrobacyjnych, takich jak „Rombik” czy „Iskry”, które odzwierciedlają wysoki poziom szkolenia wojskowego oraz współpracę z międzynarodowymi partnerami, w tym NATO. Te historyczne doświadczenia podkreślają znaczenie rozwijania zdolności obronnych młodych pokoleń oraz ich integracji z szeroko rozumianym systemem bezpieczeństwa narodowego.

Pomimo rosnącego zainteresowania certyfikowanymi klasami wojskowymi ich funkcjonowanie wiąże się z pewnymi wyzwaniami. Należą do nich: ograniczona liczba miejsc w programach szkoleniowych, nierówności regionalne w dostępie do tych klas oraz trudności w pełnym włączeniu absolwentów do systemu rezerw Wojska Polskiego. Jednakże doświadczenia zdobyte w programach, takich jak CWKM oraz udział uczniów w międzynarodowych projektach, takich jak szkolenia Baltic Guards w Wielkiej Brytanii i Łotwie, wskazują na znaczący potencjał tej inicjatywy w budowaniu skutecznych rezerw obronnych. Rozwinięcie programu oraz większe zaangażowanie Ministerstwa Obrony Narodowej mogą istotnie wzmocnić zdolności obronne Polski

¹ „Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej”, Warszawa 2020.

poprzez lepsze wykorzystanie zasobów ludzkich, szczególnie młodych osób, co stanowi inwestycję w przyszłość bezpieczeństwa i stabilności państwa.

1.2. ROLA KADETÓW CERTYFIKOWANYCH KLAS WOJSKOWYCH (CWKM) I KLAS WOJSKOWEGO PRZYGOTOWANIA (OPW) W SYSTEMIE BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO POLSKI

Integracja kadetów certyfikowanych klas wojskowych (CWKM) z systemem bezpieczeństwa państwa jest jednym z kluczowych elementów budowy nowoczesnego systemu obronnego Polski. Kadeci tych klas przechodzą wszechstronne szkolenie, które obejmuje zarówno elementy teoretyczne, jak i praktyczne, co przygotowuje ich do pełnienia różnych ról w systemie obronnym. Zgodnie z założeniami „Strategii Bezpieczeństwa Narodowego RP” z 2020 r. jednym z priorytetów Polski jest integracja społeczeństwa z systemem obrony narodowej oraz rozwój zasobów ludzkich przeznaczonych do działania w sytuacjach kryzysowych. Program CWKM wpisuje się w te założenia, przygotowując młodzież do służby w Siłach Zbrojnych RP oraz rezerwach strategicznych.

Obecne ramy prawne, w tym Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym², wskazują na potrzebę budowania zasobów ludzkich, które mogą być wykorzystywane w działaniach związanych z ochroną ludności i zarządzaniem kryzysowym. Kadeci CWKM, dzięki zdobytym umiejętnościom, są przygotowani do uczestniczenia w takich działaniach, co czyni ich potencjalnie kluczowym elementem krajowego systemu bezpieczeństwa. Ich włączenie do rezerw Wojska Polskiego, Wojsk Obrony Terytorialnej czy też wsparcie w sytuacjach kryzysowych pozwala na efektywne wykorzystanie ich wiedzy i doświadczenia.

Kontynuacją działań edukacyjnych CWKM są Klasy Wojskowego Przygotowania (OPW), które powstały w oparciu o program edukacji wojskowej zatwierdzony w 2017 r. przez Ministerstwo Obrony Narodowej. Program OPW stanowi naturalne rozwinięcie wcześniejszych działań, oferując młodzieży możliwość zdobycia bardziej zaawansowanych umiejętności, takich jak podstawy taktyki wojskowej, obsługa broni, szkolenie medyczne oraz elementy współpracy w strukturach wojskowych. OPW, jako część systemu edukacji obronnej, przyczynia się do budowania świadomości społecznej na temat bezpieczeństwa narodowego oraz zwiększenia rezerw kadrowych Sił Zbrojnych RP.

Długofalowe cele programu OPW obejmują zwiększenie interoperacyjności z siłami NATO, co ma kluczowe znaczenie w kontekście międzynarodowej współpracy wojskowej Polski. Uczniowie, posiadający przeszkolenie zgodne z międzynarodowymi standardami, mogą w przyszłości stanowić cenny zasób w ramach wspólnych działań sojuszniczych. Ponadto, dalszy rozwój programu może obejmować wprowadzenie nowych modułów szkoleniowych, takich jak cyberbezpieczeństwo czy zaawansowane technologie wojskowe, które lepiej przygotowują młodzież do wyzwań współczesnej obronności.

² Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz.U. 2007 nr 89 poz. 590).

Podsumowując, zarówno kadeci CWKM, jak i absolwenci OPW odgrywają kluczową rolę w budowaniu nowoczesnego systemu bezpieczeństwa narodowego. Ich włączenie do struktur obronnych, zarówno w ramach rezerw, jak i w działaniach kryzysowych, stanowi znaczący wkład w zapewnienie stabilności i bezpieczeństwa państwa, zgodnie z zapisami Strategii Bezpieczeństwa Narodowego RP oraz przepisami o zarządzaniu kryzysowym.

1.3. CEL I ZAKRES ARTYKUŁU

Celem niniejszego artykułu jest analiza możliwości włączenia kadetów Certyfikowanych Klas Wojskowych (CWKM) oraz Klas Wojskowego Przygotowania (OPW) do systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej. W szczególności artykuł koncentruje się na ocenie dotychczasowego wkładu absolwentów tych programów w budowę zasobów ludzkich sił zbrojnych oraz na perspektywach ich dalszego zaangażowania w obronę państwa. Zakres analizy obejmuje:

- ocenę struktury i realizacji programu CWKM oraz jego sukcesora, OPW;
- zbadanie potencjału wykorzystania wiedzy i umiejętności kadetów w ramach struktur Sił Zbrojnych RP i Wojsk Obrony Terytorialnej;
- identyfikację możliwości dalszego rozwoju programu edukacji wojskowej, w tym jego dostosowania do zmieniających się warunków geopolitycznych i technologicznych.

Pomimo znaczącego wkładu programów CWKM i OPW w rozwój edukacji obronnej w Polsce zauważalna jest luka badawcza związana z niedostateczną analizą praktycznych możliwości włączenia absolwentów tych programów do szeroko rozumianego systemu bezpieczeństwa narodowego. Brak jest również kompleksowego opracowania dotyczącego długoterminowych efektów funkcjonowania tych klas oraz potencjalnych wyzwań, jakie mogą pojawić się w ich integracji z systemem obronnym kraju. W artykule podjęto próbę wypełnienia tej luki poprzez zestawienie danych teoretycznych i empirycznych, analizę statystyk dotyczących CWKM oraz OPW, a także przedstawienie rekomendacji dla dalszego rozwoju tych programów. Wnioski z analizy mogą posłużyć jako podstawa do poprawy efektywności funkcjonowania programów edukacji wojskowej oraz zwiększenia ich wkładu w budowę nowoczesnego, elastycznego systemu bezpieczeństwa narodowego Polski.

2. KLASY MUNDUROWE

2.1. STRUKTURA KLAS MUNDUROWYCH W POLSCE

Struktura klas mundurowych w Polsce, takich jak Certyfikowane Klasy Wojskowe (CWKM) i Klasy Wojskowego Przygotowania (OPW), została zaprojektowana w oparciu o program edukacji wojskowej zatwierdzony przez Ministerstwo Obrony Narodowej (MON) w 2017 r. Program ten wyznacza ramy organizacyjne, cele dydaktyczne

oraz zakres materiałów, które realizowane są w szkołach współpracujących z MON. Kluczowym elementem struktury tych klas jest partnerstwo placówek edukacyjnych z Ministerstwem Obrony Narodowej. Dzięki tej współpracy szkoły otrzymują wsparcie dydaktyczne, możliwość korzystania z infrastruktury wojskowej, takiej jak poligony i jednostki wojskowe, oraz dostęp do szkoleń specjalistycznych prowadzonych przez wykwalifikowanych instruktorów wojskowych.

Program edukacji wojskowej w klasach mundurowych obejmuje zajęcia teoretyczne oraz praktyczne, które mają na celu rozwijanie wiedzy i umiejętności uczniów w zakresie obronności. Wśród nich znajdują się zagadnienia z taktyki wojskowej, szkolenie strzeleckie, pierwsza pomoc oraz symulacje działań kryzysowych i bojowych. Część praktyczna realizowana jest z wykorzystaniem zasobów i doświadczenia jednostek wojskowych, które współpracują ze szkołami w roli patronów. Uczniowie mają możliwość poznania struktur oraz procedur funkcjonowania Sił Zbrojnych RP, co stanowi istotny element przygotowania do dalszej kariery wojskowej.

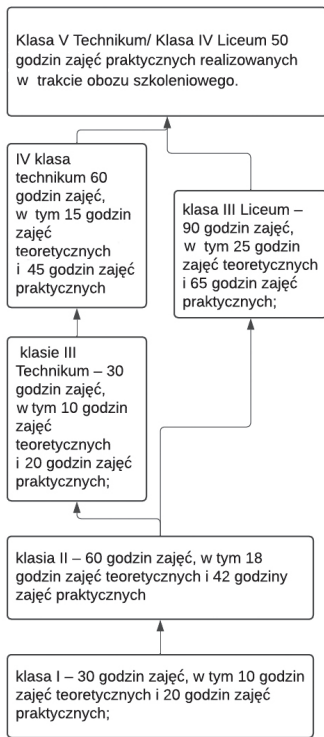
Absolwenci CWKM i OPW mają otwartą ścieżkę do kontynuacji kariery w Siłach Zbrojnych RP, Wojskach Obrony Terytorialnej lub innych formach służby na rzecz obronności kraju. Program przewiduje również preferencyjne warunki rekrutacji do szkół oficerskich, co dodatkowo zachęca do wyboru tej ścieżki zawodowej. Całość programu została zaprojektowana tak, aby wspierać integrację młodzieży z systemem obronnym kraju oraz budować społeczną świadomość w zakresie bezpieczeństwa narodowego. Struktura i cele klas mundurowych zostały szczegółowo opisane w programie edukacji wojskowej zatwierdzonym przez MON oraz uwzględnione w „Strategii Bezpieczeństwa Narodowego RP” z 2020 r.

2.2. PROGRAM NAUCZANIA W KLASACH MUNDUROWYCH

2.2.1. WPROWADZENIE

Program nauczania w oddziałach przygotowania wojskowego (OPW) został szczegółowo określony w Rozporządzeniu Ministra Obrony Narodowej z dnia 21 maja 2020 r. w sprawie szkolenia w oddziale przygotowania wojskowego³. Jego założenia obejmują zarówno zajęcia teoretyczne, jak i praktyczne, które są realizowane w trakcie całego cyklu kształcenia w liceum ogólnokształcącym oraz technikum. Schemat godzin w obu typach szkół został przedstawiony na rysunku 1.

³ Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 21 maja 2020 r. w sprawie szkolenia w oddziale przygotowania wojskowego (Dz.U. 2020 poz. 977).

Rys. 1. Schemat podziału godzin w klasach mundurowych w liceum i technikum
 Źródło: opracowanie własne.

Obóz szkoleniowy, będący kluczowym elementem programu, organizowany jest w pierwszych trzech miesiącach roku szkolnego w klasie IV liceum i klasie V technikum. Obóz odbywa się na terenie obiektów wojskowych, takich jak poligony czy ośrodki szkoleniowe. Ma on na celu praktyczne zastosowanie zdobytej wiedzy i doskonalenie umiejętności wojskowych.

Zajęcia teoretyczne realizowane są w formie wykładów informacyjnych, dyskusji, prezentacji multimedialnych oraz pokazów umundurowania. Z kolei zajęcia praktyczne obejmują ćwiczenia, musztrę bojową, pokazy uzbrojenia i sprzętu wojskowego oraz demonstracje prawidłowego wykonywania czynności wojskowych.

Zajęcia odbywają się na terenie szkoły, w patronackich jednostkach wojskowych lub w innych obiektach dostosowanych do formy i tematyki szkolenia. Współpraca z jednostkami wojskowymi odgrywa kluczową rolę w zapewnieniu odpowiednich warunków edukacyjnych i wsparcia merytorycznego.

Liczba uczniów w oddziale przygotowania wojskowego wynosi maksymalnie 30 osób. W szczególnych przypadkach dyrektor szkoły może zwiększyć tę liczbę o nie więcej niż dwóch uczniów.

Program OPW został zaprojektowany z myślą o stopniowym zwiększaniu intensywności i zakresu szkolenia, aby skutecznie przygotować uczniów do pełnienia funkcji w strukturach wojskowych oraz kształtować ich postawy proobronne.

2.2.2. PROGRAM TEORETYCZNY

Szkolenie teoretyczne w oddziałach przygotowania wojskowego (OPW), określone w Rozporządzeniu Ministra Obrony Narodowej z dnia 21 maja 2020 r., stanowi fundament edukacji wojskowej. Celem tej części programu jest wyposażenie uczniów w wiedzę niezbędną do zrozumienia podstaw funkcjonowania systemu obronnego państwa, przygotowanie ich do szkolenia praktycznego oraz rozwijanie postaw proobronnych.

W ramach zajęć teoretycznych uczniowie poznają kluczowe zagadnienia związane z obronnością, w tym:

- Podstawy wiedzy o obronności państwa – omówienie roli obronności w systemie państwowym, zagrożeń bezpieczeństwa narodowego oraz strategii reagowania.
- Struktura i zadania Sił Zbrojnych RP – szczegółowa analiza organizacji Wojska Polskiego, jego komponentów (wojska lądowe, siły powietrzne, marynarka wojenna, Wojska Obrony Terytorialnej) oraz ich zadań w czasie pokoju, kryzysu i wojny.
- Regulacje prawne dotyczące obronności – zapoznanie uczniów z aktami prawnymi regulującymi funkcjonowanie systemu obronnego, w tym z Konstytucją RP, Ustawą o powszechnym obowiązku obrony RP oraz przepisami dotyczącymi zarządzania kryzysowego.
- Zasady funkcjonowania systemu dowodzenia – omówienie hierarchii dowodzenia, roli dowódców na różnych szczeblach oraz współpracy pomiędzy jednostkami wojskowymi.
- Podstawy taktyki i szkolenia strzeleckiego – wprowadzenie do zasad prowadzenia działań bojowych, organizacji zespołów wojskowych oraz elementów bezpiecznego i skutecznego użycia broni.
- Zasady łączności i topografii wojskowej – nauka obsługi podstawowych środków łączności, orientacji w terenie z wykorzystaniem map i przyrządów wojskowych.
- Elementy musztry i ceremoniału wojskowego – szkolenie w zakresie dyscypliny wojskowej, poprawnej postawy żołnierskiej oraz zasad przeprowadzania uroczystości wojskowych.
- Podstawy logistyki wojskowej – zrozumienie mechanizmów zaopatrywania sił zbrojnych w sprzęt, amunicję i żywność oraz zarządzania zapasami.
- Zasady udzielania pierwszej pomocy na polu walki – szkolenie w zakresie podstaw medycyny pola walki, w tym opatrywania ran, ewakuacji rannych i postępowania w sytuacjach krytycznych.

Zajęcia teoretyczne prowadzone są w formie wykładów, prezentacji multimedialnych, dyskusji oraz zajęć warsztatowych. Takie podejście umożliwia nie tylko przyswajanie wiedzy, ale również rozwijanie umiejętności analitycznego myślenia i pracy w grupie. Dzięki temu uczniowie mają okazję nie tylko poznać teoretyczne podstawy

wojskowości, ale również zrozumieć znaczenie współpracy, dyscypliny i organizacji w działaniach wojskowych.

Program szkolenia teoretycznego ma na celu przygotowanie uczniów do pełnienia funkcji w strukturach wojskowych oraz kształtowanie ich świadomości w zakresie bezpieczeństwa narodowego. Stanowi on kluczowy element procesu edukacyjnego, pozwalając na płynne przejście do bardziej zaawansowanego szkolenia praktycznego oraz uczestnictwa w obozach szkoleniowych, które dopełniają proces kształcenia w OPW.

2.2.3. PROGRAM PRAKTYCZNY

Szkolenie praktyczne ma na celu rozwijanie umiejętności, które są niezbędne zarówno w działaniach obronnych, jak i w sytuacjach kryzysowych. Kształtuje również podstawy dyscypliny, współpracy i odpowiedzialności, które są kluczowe w strukturach wojskowych. Dzięki zajęciom praktycznym uczniowie zdobywają pewność siebie w obsłudze sprzętu wojskowego, działaniu w zespołach oraz podejmowaniu decyzji w trudnych warunkach.

W ramach szkolenia praktycznego uczniowie uczestniczą w zajęciach obejmujących różnorodne zagadnienia:

- Musztra bojowa i ogólna – rozwijanie umiejętności indywidualnego i zespołowego działania w formacjach wojskowych, obejmujące ćwiczenia w szykach, marszach, zmianach pozycji oraz elementy ceremoniału wojskowego.
- Szkolenie strzeleckie – nauka bezpiecznej obsługi broni, strzelania do celów stałych i ruchomych, a także trening w warunkach stresowych. Zajęcia odbywają się na strzelnicach wojskowych pod nadzorem wykwalifikowanych instruktorów.
- Podstawy taktyki wojskowej – ćwiczenia w zakresie poruszania się w terenie, budowy i obrony pozycji bojowych, prowadzenia działań zwiadowczych, a także współpracy w zespołach taktycznych.
- Łączność i orientacja w terenie – szkolenie w obsłudze środków łączności, takich jak radiostacje wojskowe, oraz w orientacji z wykorzystaniem map, kompasów i nowoczesnych technologii GPS. Zajęcia te często odbywają się w zróżnicowanych warunkach terenowych.
- Szkolenie medyczne – praktyczne ćwiczenia w zakresie udzielania pierwszej pomocy na polu walki, w tym tamowania krwotoków, opatrywania ran, ewakuacji rannych i organizacji punktów medycznych w warunkach polowych.
- Obozy szkoleniowe – intensywne praktyczne zajęcia organizowane w jednostkach wojskowych, na poligonach lub w ośrodkach szkoleniowych. Obozy te mają na celu symulację realnych warunków bojowych i umożliwienie uczniom zastosowania zdobytych umiejętności w realistycznych scenariuszach.

Zajęcia praktyczne prowadzone są przy użyciu profesjonalnego sprzętu wojskowego, w tym broni, środków łączności, wyposażenia terenowego oraz pojazdów wojskowych. Duży nacisk kładzie się na naukę w warunkach zbliżonych do rzeczywistych, co pozwala uczniom na lepsze przygotowanie do potencjalnych sytuacji kryzysowych.

Zajęcia praktyczne odbywają się w patronackich jednostkach wojskowych, na poligonach lub w szkołach wyposażonych w odpowiednie zaplecze szkoleniowe. Współpraca z jednostkami wojskowymi umożliwia uczniom korzystanie z doświadczenia żołnierzy oraz ich wsparcie w realizacji programu. Dodatkowo, elementy praktyczne są dostosowywane do poziomu zaawansowania uczniów, co pozwala na stopniowe zwiększanie intensywności i złożoności wykonywanych zadań.

Szkolenie praktyczne jest nie tylko integralną częścią programu OPW, ale także jego najbardziej dynamicznym i angażującym elementem. Umożliwia uczniom przygotowanie do przyszłych wyzwań w służbie wojskowej i stanowi ważny krok w budowaniu rezerw obronnych państwa.

3. KLASY MUNDUROWE W PRAKTYCE

Klasy mundurowe w Polsce stanowią istotny element systemu edukacji, łącząc naukę ogólnokształcącą z przygotowaniem do służby w formacjach mundurowych, takich jak wojsko, policja czy straż pożarna. Według danych Ministerstwa Obrony Narodowej, w roku szkolnym 2023/2024 w Polsce funkcjonowało 267 szkół oferujących takie klasy, w których uczyło się około 20 tysięcy uczniów. Programy te zyskały popularność dzięki możliwości zdobycia zarówno teoretycznej wiedzy, jak i praktycznych umiejętności związanych z przyszłą służbą mundurową.

Przykłady szkół prowadzących klasy mundurowe:

- Powiatowy Zespół Szkół w Redzie – Szkoła oferuje klasy wojskowe oraz policyjne, realizując programy we współpracy z Ministerstwem Obrony Narodowej. Uczniowie uczestniczą w zajęciach z musztry, podstaw taktyki oraz strzelectwa. Placówka regularnie organizuje wydarzenia promujące edukację mundurową, angażując lokalne służby w proces nauczania.
- Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących w Skwierzynie – Oferuje klasy o profilach wojskowym i policyjnym. Szkoła współpracuje z lokalnymi jednostkami wojskowymi, zapewniając uczniom możliwość praktycznego szkolenia, w tym ćwiczeń na poligonach i symulacji działań kryzysowych.
- Niepubliczne Technikum Zawodowe im. Żołnierzy Sił Pokojowych ONZ w Kielcach – Placówka realizuje programy Oddziałów Przygotowania Wojskowego (OPW), oferując uczniom zaawansowane szkolenie w zakresie taktyki, musztry, strzelectwa oraz podstaw łączności wojskowej.
- Zespół Szkół nr 1 im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego w Sokołowie Podlaskim – Klasy mundurowe o profilach wojskowym i policyjnym od lat przygotowują młodzież do pracy w służbach mundurowych. Uczniowie uczestniczą w obozach szkoleniowych, zajęciach z musztry oraz symulacjach interwencji policyjnych.

Młodzież wybierająca klasy mundurowe podkreśla, że ich decyzje wynikają z chęci służenia Polsce oraz zainteresowania służbą mundurową. Jak stwierdził jeden z uczniów: „Wybraliśmy klasy mundurowe, ponieważ chcemy w przyszłości służyć Polsce. Zajęcia praktyczne, takie jak strzelectwo czy musztra, pozwalają nam lepiej zrozumieć, na czym polega służba w mundurze”.

Uczniowie cenią sobie możliwość uczestnictwa w zajęciach praktycznych oraz bezpośredni kontakt z przedstawicielami służb, co wzmacnia ich zaangażowanie w naukę i przygotowanie do przyszłej kariery.

Doświadczenia uczniów CWKM z obozów szkoleniowych NATO

Programy edukacji wojskowej w Polsce, takie jak Certyfikowane Wojskowe Klasy Mundurowe (CWKM), oferują nie tylko teoretyczne i praktyczne szkolenia, ale także możliwość uczestnictwa w międzynarodowych obozach szkoleniowych. Takie inicjatywy, jak udział polskich kadetów w obozach NATO Baltic Guards w Wielkiej Brytanii w 2019 r. oraz na Łotwie w 2018 r., stanowią istotny element przygotowania młodzieży do przyszłej współpracy z sojusznikami w ramach NATO.

W sierpniu 2018 r. uczniowie ze szkół ZDZ w Radomiu wzięli udział w obozie Baltic Guards w miejscowości Mālpils na Łotwie⁴. W wydarzeniu uczestniczyło około 130 kadetów z sześciu krajów, w tym z Estonii, Litwy, Polski, Łotwy, Ukrainy i Wielkiej Brytanii. Polskę reprezentowali uczniowie CWKM z Radomia oraz z Centrum Edukacji Mundurowej w Ełku. Program obozu obejmował wspólne ćwiczenia taktyczne, warsztaty z zakresu reagowania kryzysowego i medycyny pola walki oraz zawody użyteczno-bojowe.

Dodatkowym elementem obozu były warsztaty integracyjne, które nie tylko rozwijały kompetencje językowe uczestników, ale także sprzyjały nawiązywaniu kontaktów międzynarodowych. Wydarzenie to podkreślało wagę współpracy sojuszników NATO i miało istotne znaczenie dla kształtowania świadomości obronnej wśród młodzieży.

W 2019 r. kadetów CWKM zaproszono na kolejny obóz Baltic Guards, tym razem zorganizowany w Wielkiej Brytanii⁵. W obozie uczestniczyło 150 kadetów z krajów bałtyckich oraz Wielkiej Brytanii. Program szkolenia obejmował zajęcia z taktyki wojskowej, musztry, pierwszej pomocy oraz ćwiczenia terenowe, które odbywały się w warunkach zbliżonych do realnych działań wojskowych.

Uczestnicy mieli również możliwość zapoznania się ze standardami szkoleniowymi NATO oraz obsługą sprzętu wojskowego używanego w brytyjskich siłach zbrojnych. Obóz zakończył się uroczystą ceremonią, podczas której wręczono certyfikaty uczestnictwa, potwierdzając wkład kadetów w rozwijanie interoperacyjności między armiami NATO.

Udział w obozach Baltic Guards nie tylko pozwolił uczniom CWKM zdobyć praktyczne doświadczenie wojskowe, ale także w istotny sposób przyczynił się do budowania interoperacyjności między siłami zbrojnymi państw NATO. Tego typu inicjatywy są niezwykle ważne z kilku powodów:

Rozwój umiejętności współpracy międzynarodowej – Kadetów uczono, jak działać w zespołach wielonarodowych, co jest kluczowe w kontekście współczesnych operacji wojskowych NATO. Integracja z młodzieżą z innych krajów pozwoliła im zrozumieć

⁴ E. Warchoł, *Uczniowie szkół ZDZ wrócili z Łotwy*, <https://radioplus.com.pl/index.php/radom/32366-uczniowie-szkol-zdz-wrocili-z-lotwy> [dostęp: 26.09.2023].

⁵ *Baltic Guards 2019 w Wielkiej Brytanii zakończony*, <https://szkolyradom.zdz.kielce.pl/8-aktualnosci/737-baltic-guards-2019-w-wielkiej-brytanii-zakonczony.html> [dostęp: 26.09.2023].

różnorodne podejścia do prowadzenia działań wojskowych i zwiększyła ich zdolność do adaptacji w środowisku międzynarodowym.

Podniesienie poziomu przygotowania obronnego – dzięki szkoleniom realizowanym według standardów NATO kadeci nabyli umiejętności, które mogą bezpośrednio wykorzystać w przyszłej służbie wojskowej. Obsługa nowoczesnego sprzętu wojskowego, znajomość zasad taktyki oraz podstawy łączności wojskowej zwiększają ich wartość jako przyszłych żołnierzy Sił Zbrojnych RP.

Kształtowanie postaw obywatelskich i proobronnych – Takie wydarzenia wzmacniają poczucie odpowiedzialności za bezpieczeństwo narodowe oraz budują patriotyzm i zaangażowanie młodych ludzi w sprawy obronności.

Uczestnictwo polskich kadetów w międzynarodowych obozach to również sposób na pokazanie zaangażowania Polski w działania sojuszu. Daje to możliwość prezentacji polskiego systemu edukacji wojskowej i wzmacnia wizerunek kraju jako aktywnego i odpowiedzialnego członka NATO.

Obozy Baltic Guards to przykład inicjatyw, które nie tylko podnoszą poziom przygotowania obronnego polskiej młodzieży, ale także wzmacniają współpracę międzynarodową. Zdobyte tam doświadczenia będą procentować w przyszłości zarówno na poziomie indywidualnym – w postaci lepiej przygotowanych żołnierzy – jak i na poziomie strategicznym, gdzie budowanie interoperacyjności staje się kluczowe w obliczu współczesnych wyzwań dla bezpieczeństwa globalnego. Kontynuacja takich programów powinna być priorytetem dla polskiego systemu edukacji wojskowej.

4. WNIOSKI

Certyfikowane Wojskowe Klasy Mundurowe (CWKM) stanowią istotny element w procesie budowania nowoczesnego systemu bezpieczeństwa narodowego Polski. Współpraca z Ministerstwem Obrony Narodowej zapewnia odpowiednie wsparcie organizacyjne i merytoryczne, co pozwala na skuteczne szkolenie młodzieży w zakresie umiejętności teoretycznych i praktycznych, które mogą być wykorzystane w Siłach Zbrojnych RP oraz innych strukturach bezpieczeństwa.

Analiza potencjału absolwentów CWKM wskazuje, że ich umiejętności i wiedza mogą znaleźć zastosowanie nie tylko w Wojsku Polskim, ale również w Wojskach Obrony Terytorialnej oraz w działaniach zarządzania kryzysowego. Kontynuacja programu w postaci Klas Wojskowego Przygotowania (OPW) jest logicznym rozwinięciem dotychczasowych działań i umożliwia dalsze kształcenie młodzieży zgodnie z wymaganiami współczesnego systemu obrony.

Doświadczenia z międzynarodowych obozów szkoleniowych Baltic Guards, takich jak te w Wielkiej Brytanii w 2019 r. i na Łotwie w 2018 r., podkreśliły znaczenie interoperacyjności i współpracy w ramach NATO. Uczestnictwo kadetów w takich programach nie tylko rozwija ich umiejętności techniczne i taktyczne, ale także wzmacnia zdolności komunikacyjne i przygotowanie do pracy w środowisku wielonarodowym.

Jest to szczególnie istotne w kontekście globalnych wyzwań dla bezpieczeństwa, gdzie współpraca międzynarodowa odgrywa kluczową rolę.

Zaleca się dalsze rozwijanie programów CWKM i OPW, ze szczególnym uwzględnieniem:

- zwiększenia liczby klas i szkół oferujących programy mundurowe;
- wprowadzenia zaawansowanych modułów szkoleniowych, takich jak cyberbezpieczeństwo i logistyka wojskowa;
- rozwoju partnerstw z NATO i organizacji większej liczby międzynarodowych programów wymiany.

Kontynuacja i rozwój tych działań przyczyni się do budowy silnego, nowoczesnego państwa opartego na dobrze przygotowanych kadrach, które będą w stanie sprostać zarówno narodowym, jak i międzynarodowym wyzwaniom bezpieczeństwa.

BIBLIOGRAFIA

Baltic Guards 2019 w Wielkiej Brytanii zakończony, <https://szkolyradom.zdz.kielce.pl/8-aktualnosci/737-baltic-guards-2019-w-wielkiej-brytanii-zakonczony.html> [dostęp: 26.09.2023].

Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 21 maja 2020 r. w sprawie szkolenia w oddziale przygotowania wojskowego (Dz.U. 2020 poz. 977).

„Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej”, Warszawa 2020.

Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz.U. 2007 nr 89 poz. 590).

Warchoł E., *Uczniowie szkół ZDZ wrócili z Łotwy*, <https://radioplus.com.pl/index.php/radom/32366-uczniowie-szkol-zdz-wrocili-z-lotwy> [dostęp: 26.09.2023].